

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu
„Zygmunt Gloger. Pisarz, myśliciel, uczoney”

NAUKOWE I LITERACKIE ŚWIATY ZYGmunTA GLOGERA

Πίśmiennictwo – ΠHistoria – ΠEtnografia – ΠEthos ziemiański – ΠEęzyk

PROGRAM

Białystok, 20–21 listopada 2019 roku

KSIAŻNICA
PODLASKA

im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

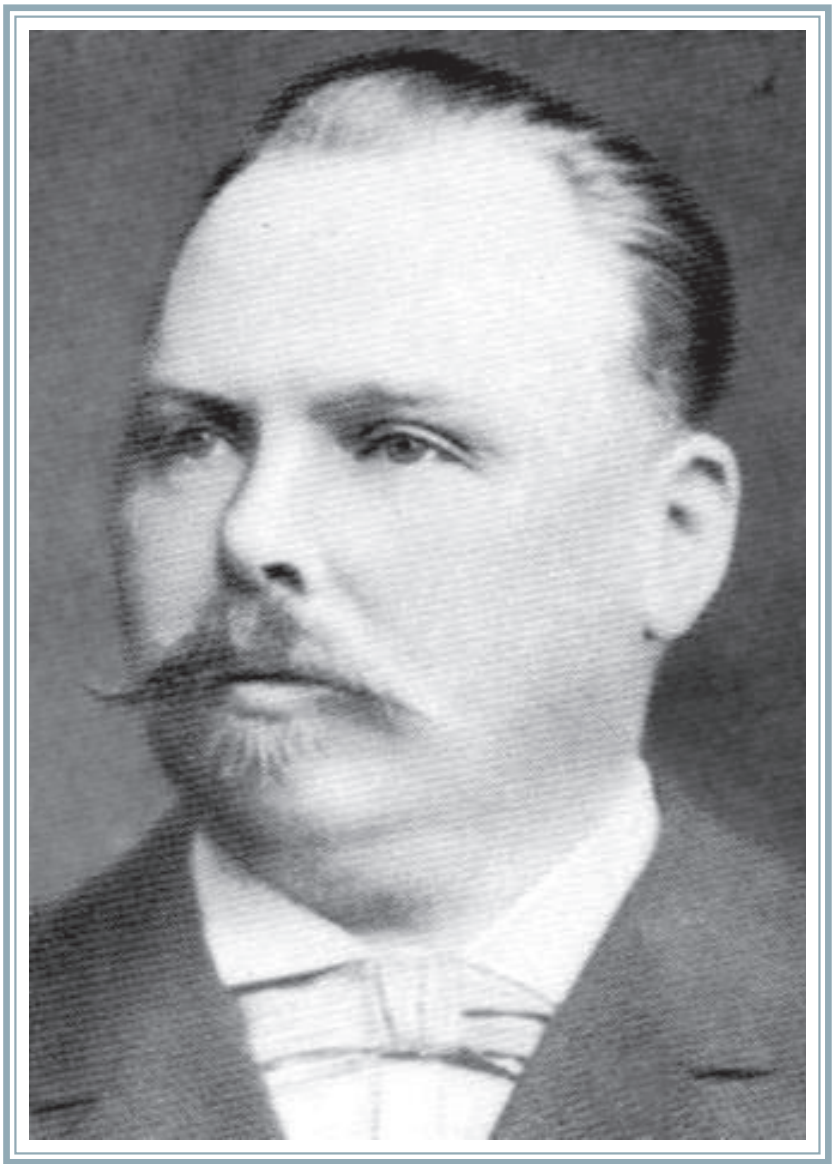
II Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu
„Zygmunt Gloger. Pisarz, myśliciel, uczony”

Naukowe i literackie światy Zygmunta Glogera

Piśmiennictwo – Historia – Etnografia –
Ethos ziemiański – Język

P R O G R A M

Białystok,
20–21 listopada 2019 roku

Zygmunt Gloger, 1845–1910

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku
Polska Akademia Umiejętności. Wydział I Filologiczny
Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”
Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu
„Zygmunt Gloger. Pisarz, myśliciel, uczony”

NAUKOWE I LITERACKIE ŚWIATY ZYGmunTA GLOGERA

❧ Piśmiennictwo – ❧ Historia – ❧ Etnografia – ❧ Ethos ziemiański – ❧ Język

PROGRAM

Białystok, 20–21 listopada 2019 roku

PARTNERZY KONFERENCJI

ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- ♦ Gloger jako przykład XIX-wiecznego naukowca i literata, piśmiennika i publicysty.
- ♦ Naukowe pasje Glogera: historia, archeologia, etnografia, folklorystyka, geografia, historia sztuki, języko- i literaturoznawstwo (i inne).
- ♦ Metodologia prac Glogera.
- ♦ Świat ziemiański z pogranicza Wielkiego Księstwa Litewskiego i Korony Królestwa Polskiego.
- ♦ Rodzina Glogerów: genealogia, tradycje, pamięć rodu, kontakty z innymi rodzinami ziemiańskimi.
- ♦ Gloger wobec narodów Europy Środkowo-Wschodniej: Litwinów, Białorusinów, Ukraińców, Niemców, Rosjan i innych; wpływ Glogera na te kultury.
- ♦ *Encyklopedia staropolska ilustrowana* jako XIX-wieczna summa wiedzy o Rzeczypospolitej Obojga Narodów: aktualność, rewizje haseł, tradycja gatunkowa.
- ♦ Gloger jako kolekcjoner.
- ♦ Wyobrażenia o świecie i przemianach cywilizacyjnych w pismach Glogera.
- ♦ Dzieła Glogera w przekładach na inne języki i w wydaniach zagranicznych.
- ♦ Rola ilustracji, grafiki, fotografii w pracach twórcy z Jeżewa; Gloger-rysownik.
- ♦ Kategorie „ludu”, „narodu”, „państwa” w myśli pisarza i refleksji XIX-wiecznego ziemiaństwa.
- ♦ Staropolskie *silvae rerum* w pismach i myśli Glogera oraz ich tradycja w świecie XIX-wiecznego ziemiaństwa.
- ♦ Glogerowskie „miejsca”: Jeżewo, Tykocin, Białystok, Grodno, Warszawa, Kraków i inne.
- ♦ Swoistość dorobku Glogera na tle przedstawicieli innych nauk humanistycznych i społecznych XIX wieku; twórczość Glogera w ujęciu metod interpretacyjnych współczesnej humanistyki; Gloger na tle XXI-wiecznych ujęć nowożytności i symptomów nowoczesności.
- ♦ Recepcja naukowa i literacka pism Glogera od XIX wieku po współczesność.

Pałac Branickich w Białymstoku
Projektanci: Tylman z Gameren, Jan Z. Deybel, Jakub Fontana

KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI:

Prof. Kamila Budrowska – Uniwersytet w Białymstoku

Prof. Bogusław Dopart – Uniwersytet Jagielloński

Prof. Halina Krukowska – Uniwersytet w Białymstoku

Pani Liliana Gloger – Szczytno

Prof. Julian Maślanka – PAU, Uniwersytet Jagielloński

Prof. Lucjan Suchanek – PAU, Uniwersytet Jagielloński – *Przewodniczący*

Prof. Irena Szczepankowska – Uniwersytet w Białymstoku – *Przewodnicząca*

Prof. Violetta Wejs-Milewska – Uniwersytet w Białymstoku

Prof. Anna Wydrycka – Uniwersytet w Białymstoku

Prof. Kazimierz Korus – PAU. Wydział I Filologiczny

Pani Magdalena Zawidzka-Kwiatkowska – Warszawa

KOMITET ORGANIZACYJNY:

Prof. Jarosław Ławski – Uniwersytet w Białymstoku, PAU – *Przewodniczący*

Dyr. Jolanta Gadek – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – *Wiceprzewodnicząca*

Dr Łukasz Zabielski – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – *Sekretarz*

Dr Michał Siedlecki – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – *Sekretarz*

Dr Kamil K. Pilichiewicz – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – *Sekretarz*

Dr hab. Anna Janicka, prof. UwB – ZFBI, Kolegium Literaturoznawstwa

Dr Krzysztof Korotkich – KBF „Wschód – Zachód”

Dr Marcin Bajko – KBF „Wschód – Zachód”

Dr Anna Maroń – Kolegium Literaturoznawstwa UwB

Mgr Irena Szewczenko – ZFBI, Wydział Filologiczny UwB

Mgr Joanna Godlewska – Uniwersytet w Białymstoku

Mgr Bożena Poniatowicz – Uniwersytet w Białymstoku

KOMITET ORGANIZACYJNY. Adres:

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”

Kolegium Literaturoznawstwa

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

Pl. NZS-u 1, 15-420 Białystok, p. 63

Tel. 664 057 370 lub +48 85 745 74 68

mail: jlawski@wp.pl; lukasz.z85@o2.pl; jannicka@wp.pl

Zygmunt Gloger z żoną Aleksandrą Jelską (córką Aleksandra)

INFORMACJE ORGANIZACYJNE:

- 19 listopada (wtorek) – przyjazd Gości
- 20 listopada (środa) – sesja plenarna w Pałacu Branickich
- 20 listopada (środa) – obrady w sekcjach w siedzibie głównej Książnicy Podlaskiej
- 21 listopada (czwartek) – sesja wyjazdowa
- 22 listopada (piątek) – wyjazd Gości z Białegostoku

TELEFONY AWARYJNE:

- dr Łukasz Zabielski +48 795 957 149
- dr Kamil K. Pilichiewicz +48 500 049 492
- dr hab. Anna Janicka +48 668 215 232

HOTELE:

- Według wyboru dokonanego przez uczestników sesji
- Dojazd do centrum Białegostoku z dworca PKP: autobusem linii nr 10 (należy wysiąść na 3 przystanku „Uniwersytet”).

MIEJSCE OBRAD:

- Pałac Branickich (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku) – ul. J. Kilińskiego 1; Aula główna na I piętrze.
- Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku – ul. M. Skłodowskiej-Curie 14A; sala na VI piętrze.
- Wszystkie miejsca obrad znajdują się wokół Rynku Kościuszki w samym centrum miasta (mapka na końcu *Programu*).

POSILKI:

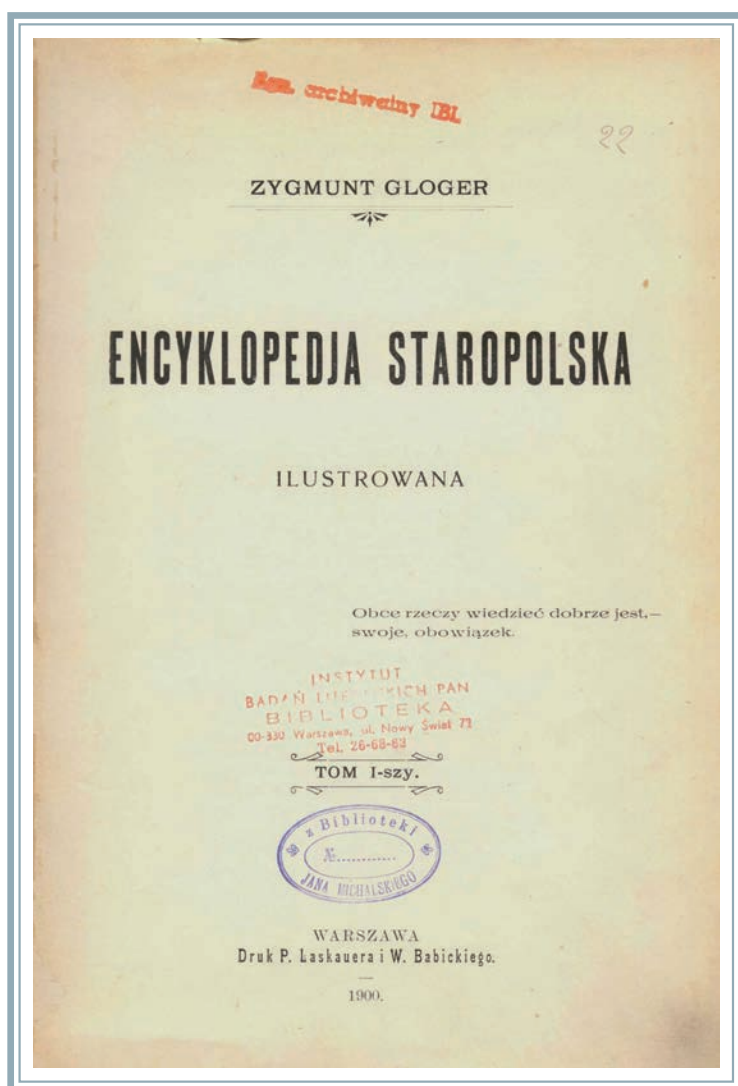
- Śniadania: w hotelach.
- Obiady: pierwszego dnia sesji: w Książnicy Podlaskiej
drugiego dnia: obiad na własny koszt (sesja wyjazdowa)
- Kolacja: pierwszego dnia Konferencji o 19.00.

DELEGACJE:

- Będą stemplowane na miejscu obrad 20 listopada 2019 roku.

CZAS WYSTĄPIEŃ:

PROSIMY, BY NIE PRZEKRACZAŁ 20 MINUT!

Zygmunt Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*,
T. I–IV, Warszawa 1900–1903

20 LISTOPADA – ŚRODA

Godz. 7.00–8.00: śniadanie

Godz. 8.00–8.30: przejazd do Pałacu Branickich

Godz. 8.30–9.00: rejestracja uczestników w holu pałacowym

I. UROCZYSTE OTWARCIE KONFERENCJI

„Naukowe i literackie światy Zygmunta Glogera

Piśmiennictwo – Historia – Etnografia – *Ēthos* ziemiański – Język”

Miejsce obrad: Aula UMB w Pałacu Branickich, ul. J. Kilińskiego 1.

☞ **Godz. 9.00**

• **POWITANIE:**

Prof. **Jarosław Ławski** – Uniwersytet w Białymstoku, PAU

• **PRZEMÓWIENIA:**

Prof. **Lucjan Suchanek** – Polska Akademia Umiejętności.
Dyrektor Wydziału I Filologicznego

Dyr. **Jolanta Gadek** – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego

• **UROCZYSTE OTWARCIE KONFERENCJI:**

Pani **Liliana Gloger** – Szczytno

• **INFORMACJE ORGANIZACYJNE:**

Dr **Łukasz Zabielski** – Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego

Wnętrze Pałacu Branickich, Sala Balowa (Aula Magna UMB)

II. OBRADY PLENARNE

część I

☞ Godz. 9.30–11.40

PROWADZENIE: Dr hab. **Violetta Wróblewska**, prof. UMK (Toruń)

Doc. dr **Paweł Nawojczyk** (BGU, Mińsk, Białoruś)

1. Mgr **Liliana Gloger** (Szczytno)
Z dziejów rodu Glogerów: linia syna Zygmunta Glogera – Stanisława
2. Dr hab. **Urszula Kowalczyk** (UW, Warszawa)
Biografia i metoda. Zygmunt Gloger o Julianie Bartoszewiczu
3. Prof. dr hab. **Lucjan Suchanek** (PAU, Kraków)
Zygmunt Gloger i folklorystyka rosyjska jego czasów
4. Doc. dr **Mikołaj Chmialnicki** (BGU, Mińsk, Białoruś)
Pisarze pogranicza białorusko-polskiego w pracach Zygmunta Glogera
5. Prof. dr hab. **Henryka Ilgiewicz** (Uniwersytet Wileński, Litwa)
Udział ziemianstwa w wileńskich towarzystwach naukowych na przełomie XIX-XX w.

Przerwa na kawę: 11.40–12.00

III. OBRADY PLENARNE

część II

☞ Godz. 12.00–14.00

PROWADZENIE: Dr hab. **Anna Janicka**, prof. UwB (Białystok)

Dr hab. **Artur Bracki** (Uniwersytet im. Borisa Hrinchenki w Kijowie, Ukraina)

1. Prof. dr hab. **Rościsław Radyszewski** (Uniwersytet Kijowski, Ukraina)
Pogranicze ukraińsko-polskie w „Encyklopedii staropolskiej” Zygmunta Glogera
2. Prof. **Swietłana Musijenko** (Uniwersytet Grodzieński, Białoruś)
Zygmunt Gloger w przestrzeni estetycznej Białorusi
3. Prof. **Joanna Okoniowa** (IJP PAN, Kraków; PWSZ w Tarnowie),
prof. **Jan Okoń** (Kraków)
Zygmunt Gloger jako słownikarz (wprowadzenie do edycji „Dopełnień” do „Słownika gwary tykocińskiej”)
4. Dr hab. **Dorota Rembiszewska**, prof. IS PAN (Warszawa)
Sprawy uczonego ziemianina – listy Zygmunta Glogera do Jana Karłowicza

Dyskusja: 13.40–14.00

IV. OBIAD

☞ Godz. 14.00–15.00

V. OBRADY W SEKCJACH

☞ Godz. 15.30–19.00

MIEJSCE OBRAD: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego,
ul. M. Skłodowskiej-Curie 14a

SEKCJA I

Konteksty literackie

Sala audytoryjna (na VI piętrze)

I. Godz. 15.30–16.50

PROWADZENIE: Dr hab. **Urszula Kowalczuk** (UW, Warszawa)

1. Dr hab. **Violetta Wróblewska**, prof. UMK (Toruń)
Bajki Zygmunta Glogera w systematyce wątków Juliana Krzyżanowskiego
2. Doc. dr **Halina Turkiewicz** (Akademia Edukacji, VDU, Litwa)
„(...) byłem z panów”. Relikty świata ziemiańskiego w poezji Czesława Miłosza
3. Mgr **Magdalena Gąsowska** (UwB, Białystok)
Znaczenie dróg wodnych: handel i spław rzeczny na podstawie „Dolinami rzek” Zygmunta Glogera
4. Dr **Kamil K. Pilichiewicz** (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego)
Zygmunt Gloger w kręgu rodziny i badaczy jego twórczości. Konterfekt pośmiertny starożytnika z Jezewa

Przerwa na kawę: 16.50–17.10

II. Godz. 17.10–19.00

PROWADZENIE: Prof. **Henryka Ilgiewicz** (Uniwersytet Wileński, Litwa)

1. Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, PAU)
Gloger wobec idei niepodległości Polski
2. Dr hab. **Anna Janicka**, prof. UwB (Białystok)
Jeden rys do obrazu kobiety u Glogera
3. Dr **Marta M. Kacprzak** (Biblioteka UW, Warszawa)
Publikacje Zygmunta Glogera w warszawskich czasopismach z lat 1905–1910 a sprawa oświaty w Królestwie Polskim
4. Dr **Jolanta Doschek** (Uniwersytet Wiedeński, Austria)
Pieśni Zygmunta Glogera

Dyskusja: 18.30–19.00

SEKCJA II

Język, historia, kultura

Sala komputerowa (na VI piętrze)

I. Godz. 15.30–16.50

PROWADZENIE: Dr hab. **Dorota Rembiszewska**, prof. IS PAN (Warszawa)

1. Doc. dr **Paweł Nawojczyk** (BGU, Mińsk, Białoruś)
Спадчына З. Глогера і культурна-асветніцкая дзейнасць нашаніўцаў
2. Dr hab. **Grażyna Stojak** (UR, Rzeszów)
Wielogłos w sprawie lamusa. Rozważania nad znaczeniem słowa „lamus” według „Encyklopedii staropolskiej”
3. Dr hab. **Artur Bracki** (UG, Uniwersytet im. Hrinchenki w Kijowie)
Dziela Zygmunta Glogera jako dorobek etnografa-podróżnika (wymiar transkulturowy)
4. Dr **Anetta Strawińska** (UwB, Białystok)
Zygmunt Gloger o czarach, czarownicach i czarownictwie

Przerwa na kawę: 16.50–17.10

II. Godz. 17.10–19.00

PROWADZENIE: Dr hab. **Grażyna Stojak** (UR, Rzeszów)

1. Dr **Iwona Kulesza-Woroniecka** (UwB, Białystok)
Drobna szlachta w pismach Zygmunta Glogera
2. Mgr **Patryk Suchodolski** (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego)
Tradycja, historia, postęp – Zygmunt Gloger wobec wizji dziejów Aleksandra Świątochowskiego
3. Dr **Michał Siedlecki** (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)
Zygmunt Gloger wobec idei filomackich i filomatów („Pisma rozproszone”)
4. **Péter Fülöp Nagy** (Uniwersytet Wiedeński, Austria)
Zygmunt Gloger i Kongres Antropologiczno-Archeologiczny w Budapeszcie w 1876 roku
5. Prof. **Oksana O. Sałata** (Kijowski Uniwersytet im. Borisa Hriczenki)
Київщина в історичних розвідках Жигмунда Глогера

Dyskusja: 18.50–19.00

VI. UROCZYSTA KOLACJA

☞ Godz. 19.00–21.00

21 LISTOPADA – CZWARTEK

Godz. 7.00–8.30: śniadanie w hotelu

Godz. 8.30–9.00: przejazd na miejsce zbiórki

VII. SESJA WYJAZDOWA: ŚLADAMI GLOGERA I JEGO BOHATERÓW

☞ **Godz. 9.00–17.00**

Godz. 9.00 – zbiórka, wyjazd

Przewodnik: mgr Izabela Szymańska (PTTK, Książnica Podlaska)

1. **Supraśl**

2. **Orla**

3. **Choroszcz** – letnia rezydencja Branickich (Muzeum Wnętrz Pałacowych), kościół św. Jana Chrzciciela i św. Szczepana (podominikański).

4. **Jeżewo** – ruiny browaru Glogerów i opowieść o dworze Glogerów, który pozostał już tylko na fotografiach.

5. **Tykocin** – zamek, synagoga, Dom Talmudyczny (Gabinet Glogerowski), kościół św. Trójcy, kaplica Glogerów na cmentarzu.

SESJA PLENARNA

PRZEWODNICZĄCY: Dr hab. **Artur Bracki** (Kijów, Ukraina)

1. Dr hab. **Maciej Karczewski** (UwB, Białystok)

Zygmunt Gloger. Starożytnik czy archeolog?

2. Dr hab. **Andrzej Borkowski** (UPH, Siedlce)

Obraz kultury literackiej Polski przedrozbiorowej w „Encyklopedii staropolskiej” Zygmunta Glogera

3. Dr **Łukasz Zabielski** (Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego)

Światy Zygmunta Glogera: o budowaniu w przestrzeni napięcie

Godz. 17.00 – powrót do Białegostoku

Zakończenie Konferencji

Dwór Zygmunta Glogera w Jeżewie, lata 1900–1905

Zamek w Tykocinie (XV w.), rekonstrukcja

Supraśl, Obronna Cerkiew Zwiastowania NMP, rekonstrukcja

INFORMACJE DLA REFERENTÓW

- ♦ Organizatorzy planują wydanie monografii pokonferencyjnej w wydawnictwie z listy MNiSW z datą 2020.
- ♦ Na Państwa teksty czekamy do 30 stycznia 2020 roku – jest to termin nieprzekraczalny: **jlawski8@gmail.com**.
- ♦ Teksty od 10 do 25 stron znormalizowanych, przypisy polskie, proste; do tekstu należy dołączyć:
 - Bibliografię (od 10 do 30 pozycji).
 - Streszczenie angielskie i polskie, z przetłumaczonymi afiliacją i tytułem tekstu.
 - Słowa-klucze angielskie i polskie.
 - Notę o autorze (ok. ½ strony) i jego numer ORCID.
- ♦ Mile widziane ilustracje.
- ♦ Teksty powinny być zapisane w formacie zgodnym z programem Word 97–2003 (*.doc).

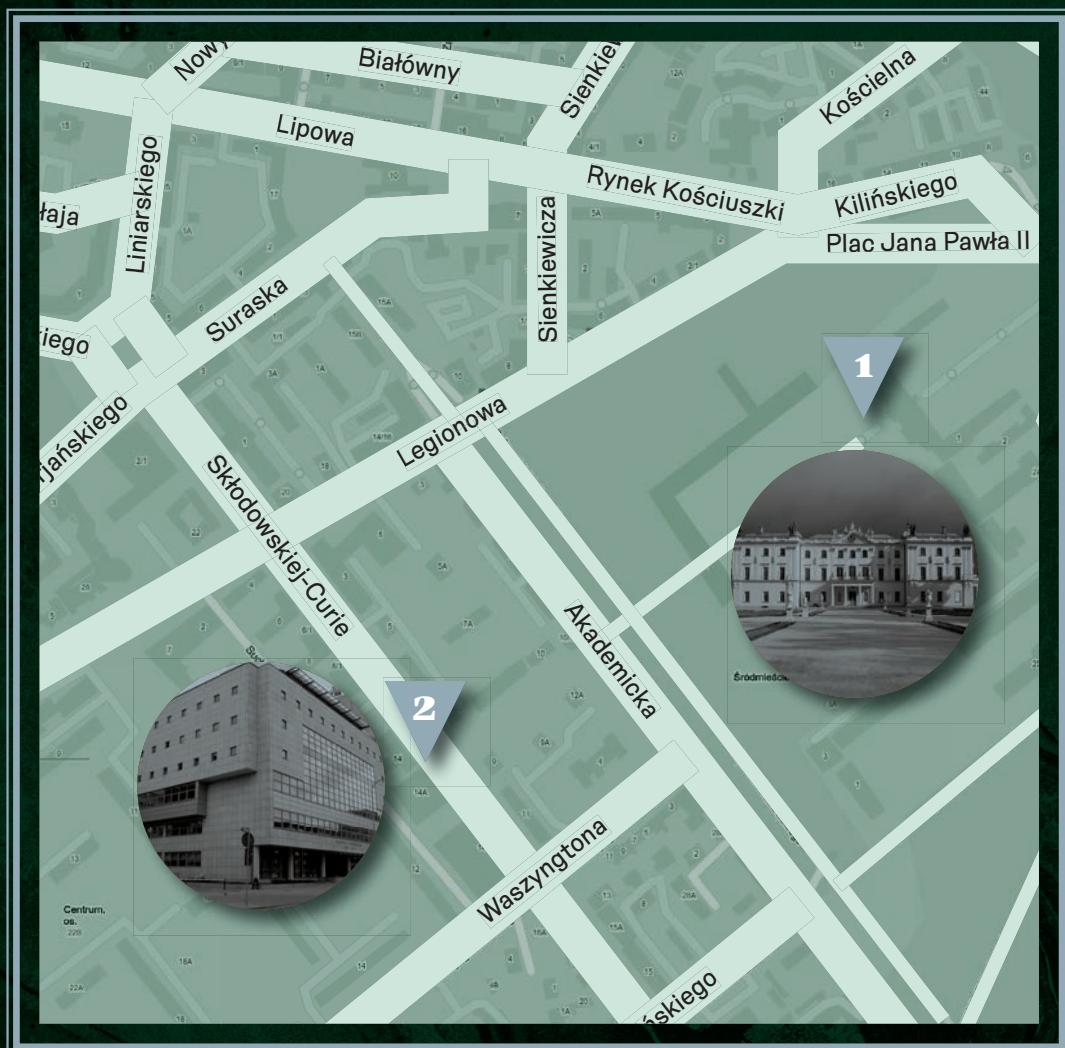
Planujemy wydanie monografii całkowicie w języku polskim – jeśli nie możecie Państwo nadesłać tekstów polskich, prosimy o przesłanie tekstów w językach narodowych; teksty te przełożymy na język polski.

 **Wydział
Filologiczny**
UNIwersytet w Białymstoku

Panorama Grodna, lata 30. XX wieku

MAPA

1. Pałac Branickich

adres: ul. J. Kilińskiego 1

2. Książnica Podlaska

adres: ul. M. Skłodowskiej-Curie 14A

Program II Międzynarodowej Konferencji o Zygmuncie Glogerze

Białystok 2019

Copyright by Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2019

ISBN: XX

Program opracowali: Dariusz Kukielko, JML, Anna Janicka

Skład i koncepcja graficzna: Kamil Zaniewski

Pomnik Zygmunta Glogera w Łomży (1973), fot. Patryk Korzeniecki,
projekt: Ferdynand Jarocho (1922–2013)